

Pol ndê bapia tilu-ŋga tēŋ lau Korin-ŋga

Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol to bapia dindec tēŋ ndoc iŋ mbo gameŋ Masedonia-ŋga. Iŋ tap sa bu aposel tasaj ŋatô sêkôm gwelen sêmbo malac Korin, ma sêndôhôŋ yom tasaj tēŋ lau sêkêŋ whin-ŋga, ma sêpu Pol dau ma sêšôm bu iŋ aposel ŋandô dom. Bocdinaj Pol to bapia dindec tēŋ ŋac bu whê dau sa bu iŋ aposel ŋandô, ma bu puc lau Korin-ŋga dôŋ tu bu sêšôc lau tasaj dinaŋ si yom ŋapu dom. Tinjambu iŋ kêkiŋ Taitus tēŋ ŋac gi bu lic ŋac sêmbo ŋalêŋ bocke, ma Taitus mbu meŋ ma sôm tēŋ Pol bu lau Korin-ŋga daêsam sêšôc iŋ ndê yom ŋapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindec ma tôc asê bu iŋ tac ŋayham kêlêc tu ŋgô Taitus ndê ŋawaê pi lau Korin-ŋga. Ma iŋ whê iŋ ndê lêŋ tu ndic ŋac kêsi-ŋga sa. Iŋ sôm têŋ ŋac bu sêmatôc aposel tasaj dinaŋ, ma sêmatôc ŋac dau si lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ sêwhiŋ. Ma iŋ to yom pi ŋac si gwelen sic awa sa-ŋga tu sénem lau Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa-ŋga.

Yom ŋamata-ŋga

¹ Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê ʈaposel kêkuc Anötö ndê atac whinj, gambo gawhiŋ yac neŋ asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindec tēŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ yêc malac Korin, ma

têŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ yêc gameŋ Akaya-ŋga. ² Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têŋ mac.

Anötö gêm malô ndê lau

³⁻⁴ Tampinj Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba. Inj Damaŋ naŋ tawalô ti gêm malô yac yêc ɻawapac hoŋ-ŋga. Ma tu dinan-ŋga dec yac atôm bu anem malô lau naŋ ɻawapac tidautidau tap ɻac sa, ɻalêŋ tigeŋ tôm Anötö dau kôm têŋ yac. ⁵ Nahu bu ɻawapac ti ɻandê tôm Kilisi hôc, naŋ kêsalê yac ahuc tu yac am akin inj-ŋga. Magoc tu Kilisi-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ nem malô yac-ŋga kêsalê yac ahuc bocdinaŋ. ⁶ Têŋ ndoc bocke ɻawapac tap yac sa, naŋ alic ɻayham bu ahôc tu bu anem malô mac-ŋga, ma tu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa. Ma têŋ ndoc Anötö gêm malô yac, naŋ mwasiŋ dau golom mac bocdinaŋ, ma gêm mac sa bu alhac ɻanyaŋ ti nem atac pa su, ma ahôc ɻawapac kaiŋ tigeŋ tôm yac ahôc. ⁷ Yac aŋyalê bu mac ahôc ɻawapac awhiŋ yac, ma Anötö oc nem malô mac ti puc mac dôŋ awhiŋ yac bocdinaŋ. Tu dinan-ŋga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêŋ whin-ŋga dom.

Aposel sêhôc ɻawapac daêsam

⁸ O asidôwai. Aŋyalê pi ɻandô eŋ bu yac ahôc ɻawapac atu-tu daêsam yêc gameŋ Esia-ŋga. Gêŋ dinan kêgwiniŋ yac ɻandô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc seŋ yac su andiŋaŋ. ⁹ Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têm ambo taŋli-ŋga pacndê têŋ ndoc

dinaŋ. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhôŋ yac bu taŋkwê yac dauŋ mba licwalô dom, magoc taŋkwê Anötö naŋ tôm bu uŋ lau batê sa, naŋ ndê ɻaclai. ¹⁰ Yac gauc gêm bu ɻawapac dinaŋ oc ku yac dulu, magoc Anötö kêgaho yac su. Ma yac akêŋ whinj ti taŋkwê in bu nem yac sa ɻalêŋ tigeŋ dinaŋ ɻapaŋ. ¹¹ Ma yac akêŋ whinj bu mbec naŋ mac atenj, naŋ oc nem yac sa bocdinaŋ. Têŋ ndoc ɻawapac bu tap yac sa tiyham, naŋ Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-ŋga. Ma lau daêsam naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ oc sênem danje Anötö tu inj ndê mwasiŋ naŋ kêŋ têŋ yac-ŋga.

Pol kêŋ ndê têm ndic lau Korin kési-ŋga pi ahic

¹² Aŋgô su naŋ. Léŋ ti sakinj naŋ yac akôm ambo nom, naŋ akôm aŋkuc gauc nom-ŋga daŋ dom. Mba. Yêc yac mba ɻalôm yac akêŋ whinj bu yac asa mba lêŋ tôm Anötö atac whinj eŋ. Yac akôm gweleŋ hoŋ ti mba ɻalôm ma gauc sambuc, ma asa lêŋ ɻawasi eŋ, tôm Anötö ndê mwasiŋ puc yac dôŋ. Ma têŋ ndoc yac ambo awhiŋ mac, naŋ yac aŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ. Léŋ dau ti yac mba ɻahu apo dauŋ sa-ŋga. ¹³⁻¹⁴ Lau ɻatô sêšom bu yom hoŋ naŋ yac ato têŋ mac, naŋ ɻahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma aŋyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac aŋyalê yac ti mba gweleŋ ɻahu ɻapep su dom. Magoc yac akêŋ bataŋ bu mac oc aŋyalê yac pi ɻandô eŋ. Ma bocdinaŋ yac oc ati mac nem ɻahu apo daôm sa-ŋga, ma mac oc ati yac mba ɻahu apo dauŋ sa-ŋga têŋ ndoc Pômdau Yisu mbu menj.

15-16 Aneŋ ŋalôm pêŋ dôŋ pi mac, dec galic ŋayham ma kamasaŋ neŋ lêŋ bu wandic mac kêsi tidim lu. Aö gauc gêm bu wandic mac kêsi têŋ ndoc watêŋ gameŋ Masedonia-ŋga wandi. Ma têŋ ndoc wambu akêŋ gameŋ dinaj wamenj, naŋ gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Nälêŋ dinaj oc tôm bu wanem mac sa tidim lu, ma tiŋambu dec oc tôm bu mac aŋkiŋ aö watêŋ gameŋ Judia-ŋga wandi. **17** Magoc tu aö gac mac kêsi dom têŋ ndoc gambu akêŋ gameŋ Masedonia-ŋga, dec mac gauc gêm bocke? Aö kamasaŋ lêŋ dinaj gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga, a? Me aö gasôm “Aêc, aö waloc,” ma ŋasawa sauŋ gakac awhaŋ kwi, ma gasôm bu “Mba, aö oc waloc dom,” kakuc lau nom-ŋga si lêŋ, a?

18 Aŋgô su naŋ. Anötö iŋ Yom Nandô Nadau, ma bocdinaŋ yac lau naŋ am akiŋ iŋ, naŋ atôm dom bu aŋsau mac atôm lau naŋ sêsôm “Aêc,” ma ŋasawa sauŋ sêkac si ŋalôm kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.” **19** Bu ŋawaê ŋayham naŋ alu Sailas ma Timoti ahoc asê têŋ mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, naŋ tôc asê bu Anötö gôlôc tidôŋ bu kôc yac sa, ma sôm “Aêc” têŋ yac tu Kilisi-ŋga. Ma iŋ gitôm dom bu sôm “Aêc” têŋ mac, ma ŋagahô kac ndê awha kwi, ma sôm “Mba.” **20** Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa ma sôm “Aêc” têŋ yac tu Kilisi-ŋga. Ma tu Yisu Kilisi-ŋga dasôm “Yomandô” tu Anötö ndê yom-ŋga, ma datoc iŋ ndê waê sa. **21** Anötö dau puc mac ma yac dôŋ, bu dasap neŋ dakêŋ whinj Yisu Kilisi dôŋ ŋapanj. Iŋ kêyalinj yac sa dati iŋ ndê. **22** Ma iŋ kêŋ ndê Nalau Dabuŋ sip yac neŋ

ηalôm tôm gêj ηandô mbêc. Ma tu dinaj-ŋga yac tanjalê bu mwasinj hoj naŋ iŋ gic bata bu kēj tēj yac, naŋ iŋ oc kôm ηandô sa. Ma Nalau dau ti Anötö ndê ηadalô naŋ tōc asê bu iŋ ndê lau yac.

²³ Aŋgô su naŋ. Aö gambu gatêj malac Korin dom, ηahu bu mac asap nem lēj giso ηatô dôj ambo, ma aö gatec bu waloc ma wakôm mac nem ηalôm ηawapac andô tu wamatôc mac-ŋga. Anötö kêyalê anen ηalôm, ma aö wasôm yêc iŋ aŋgô-ŋga bu yom dau iŋ yom ηandô. ²⁴ Aö gasôm yom pi mac nem lēj giso tu bu yac ati mac nem akêj whij ηadaui lec dom. Mba. Mac tigenj-tigenj alhac Anötö aŋgô-ŋga tu daôm nem akêj whij-ŋga. Ma yac akôm gwelej awhilj mac tu bu mac asa nem lēj ηapep e ambo ti atac ηayham ej.

2

¹ Tu dinaj-ŋga dec aö gauc gêm tidôj bu wambu watêj mac waloc dom, ηahu bu aö gatec bu yac dambo ti ηalôm ηawapac tiyham tu wamatôc mac-ŋga. ² Ma aö bu wakôm mac ηalôm ηawapac, dec asa mbo bu kôm aö atac ηayham? Bu mac lau daôm dinaj ati aneŋ atac ηayham ηahu. ³ Tu dinaj-ŋga dec aö gac mac kêsi tôm aö gasôm su, naŋ dom, magoc gato bapia danj têj mac. Ma aö gakêj bataŋ bu mac oc asôc aneŋ yom dau ηapu. Ma bocdinaŋ têj ndoc aö bu watêj mac waloc, naŋ ηawapac danj oc yêc yac ηasawa dom, ma gêj dau oc kôm aö atac ηayham. Ma aö gakêj whij bu mac hoj oc atac ηayham awhilj aö. ⁴ Yom dau aö kayalê bu

yom ɳaŋga, ma aö gato ti taŋsulu eŋ, ma kasahê ɳawapac ti ɳandê atu yêc neŋ ɳalôm. Aö gato tu bu wakêŋ ɳawapac têŋ mac-ɳga dom, magoc tu bu watôc asê bu aö atac whiŋ mac ndu andô.

Pol sôm bu sêscuc ɳac si ɳamalac daŋ ndê sac kwi

⁵ Mac nem ɳgac daŋ kôm aö ɳayom, ma gêŋ dau kêŋ ɳawapac têŋ aö taŋwasêŋ dom. Aö gatec bu wasôm yom daësam pi gêŋ dau, tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu iŋ kêŋ wapac mac hoŋ bocdinaŋ. ⁶ Magoc kwahic dec iŋ pu dau, dec aö wasôm têŋ mac bu lêŋ bocke naŋ gôlôwac dabuŋ sêscôm tidôŋ tu sêmatôc iŋ-ɳga, naŋ gitôm. ⁷ Aö gatec bu iŋ mbo ti ɳalôm ɳawapac atu ɳapan, ma bocdinaŋ asuc iŋ ndê sac kwi, ma anem malô iŋ ndê ɳalôm. ⁸ Aö atac whiŋ bu mac akôm bocdinaŋ, tu bu atôc asê têŋ iŋ bu mac atac whiŋ iŋ. ⁹ Yom naŋ aö gato pi ɳgac dinaj, naŋ gato tu bu waŋsahê mac bu oc asôc aneŋ yom hoŋ ɳapu, me mba. ¹⁰ Mac bu asuc ɳamalac dinaj ndê giso kwi, dec aö wasuc iŋ ndê sac kwi bocdinaŋ. Bu giso bocke naŋ iŋ kôm têŋ aö, naŋ Kilisi kêyalê bu aö gasuc kwi, ma aö gakôm bocdinaŋ tu bu wanem mac sa tu lêŋ amatôc giso-ɳga ti apin daôm dôŋ-ɳga. ¹¹ Aö gatec bu mac akêŋ ɳasawa têŋ Sadan bu seŋ lêŋ dapiŋ daun dôŋ-ɳga su. Bu yac taŋyalê Sadan ndê lêŋ hoŋ su.

Pol tac whiŋ bu lic Taitus

¹² Têŋ ndoc aö gatêŋ malac Troas ga, naŋ galic bu Pômdau gêlêc gatam su têŋ aö bu wahoc Kilisi ndê ɳawaê ɳayham asê yêc gameŋ dinaj. ¹³ Magoc aneŋ ɳalôm gi lu gi lu, ɳahu bu aö gatap

aneŋ asidôwa Taitus sa yêc malac dinaj dom. Tu dinaj-ŋga aö gahu lau malac dinaj-ŋga siŋ, ma gatêŋ gameŋ Masedonia-ŋga ga.

Pol whê lau aposel si gweleŋ sa

¹⁴ Magoc aö bu wanem daŋge Anötö, ŋahu bu iŋ wê yac lau naŋ dakēŋ whiŋ Kilisi, gitôm ŋgac sînsêlêc ti ndê lau siŋ-ŋga naŋ sêku si ŋacyo hoŋ dulu. Ma wanem daŋge iŋ bu lau daêsam sêtap gauc sa pi Kilisi, tu gweleŋ naŋ iŋ kêŋ sip yac amaj-ŋga. Ma gauc pi Kilisi dau, iŋ gitôm gêŋ malu ŋayham naŋ ŋamalu pôm gameŋ kwi.

¹⁵⁻¹⁶ Bu Anötö gêlic yac atôm gêŋ malu ŋayham, tu yac mba gweleŋ ahoc ŋawaê ŋayham asê pi Kilisi-ŋga. Lau naŋ sêkôc ŋawaê dau sa ma sêtap seŋ sêndöc tali-ŋga sa, naŋ sêlic yac ti mba gweleŋ tôm sêŋgu gêŋ ŋamalu ŋayham. Magoc lau naŋ sêkôc sa dom dec sic waê bu sêniŋga, naŋ sêtec yac ti mba gweleŋ tôm sêŋgu gêŋ mbôp ŋasu. Gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dau iŋ gweleŋ atu andô, ma yac neŋ asa gitôm bu kôm?

¹⁷ Magoc tu Anötö puc yac dôŋ-ŋga, dec yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam naŋ sêkôm tu sêtap awa sa-ŋga lec dom. Mba. Yac aŋyalê tidôŋ bu Anötö kêyalin yac sa ma piŋ yac dôŋ am damiŋ Kilisi, dec akôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga ti ŋalôm ŋawasi ambo iŋ aŋgô-ŋga.

3

Lau Korin-ŋga si lêŋ whê Pol ndê gweleŋ sa

¹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindec tu bu atoc dauŋ sa-ŋga, a? Mba. Lau ŋatô sêkôc

bapia whê ñac sa tu sêkôm gwelenj-ŋga. Magoc yac atôm lau dinaŋ dom. Yac ahêgo dauŋ bu akôc bapia daŋ bu whê yac sa têŋ mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têŋ lau ñatô-ŋga dom. Mba. ² Nahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-ŋga, naŋ sêto yêc yac mba ñjalôm. Ma têŋ ndoc lau sêlic mac nem lêŋ ti sakiŋ, naŋ tôm ñac sêsam bapia dau, ma sêŋyalê bu yac aposel ñandô. ³ Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gwelenj-ŋga. Ma têŋ ndoc lau sêlic mac asa nem lêŋ tiwakuc, naŋ tôm sêlic bapia whê yac sa têŋ ñac-ŋga. Ma mac atôm bapia naŋ sêto ña kêlêpê me atôm Moses ndê yomsu naŋ Anötö to pi hoc, naŋ dom. Mba! Mac atôm bapia naŋ Anötö Tali Ñadau ndê Ñalau to, ma iŋ to sip ñamalac si ñalôm.

Pwac wakuc oc kêŋ yac dandöc taŋli

⁴ Tu Kilisi-ŋga dec yac akêŋ whinj bu mac oc asap nem lêŋ ti sakiŋ ñayham dinaŋ dôŋ ñapanj. Bocdinaŋ yac ambo ti atac pa su tu mac-ŋga yêc Anötö anjô-ŋga. ⁵ Yac bu atoc dauŋ sa ma asôm bu yac dauŋ atôm bu akôm Anötö ndê gwelenj lec dom. Mba. Tigeŋ tu Anötö kêŋ ñaŋga têŋ yac-ŋga, dec yac atôm bu akôm. ⁶ Aêc! Tu ñaclai naŋ Anötö dau kêŋ têŋ yac-ŋga, dec yac atôm bu anem akiŋ iŋ, ma ati lau akiŋ pwac wakuc-ŋga. Ma pwac wakuc dau, iŋ gitôm pwac akwa yomsu-ŋga dom. Bu lau daŋ sêtôm dom bu sêŋkuc pwac yomsu-ŋga ñapep, ma bocdinaŋ pwac dau tôc asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigeŋ pwac wakuc naŋ hêganôŋ Ñalau ndê gwelenj, naŋ oc nem yac sa bu dandöc taŋli.

Pwac wakuc hôc gêlêc pwac akwa su

⁷ Aŋgô su naŋ. Pwac akwa naŋ Anötö to pi hoc ma kēŋ tēŋ Moses, naŋ meŋ ti Anötö ndê ɻawasi. ɻawasi dau gêm Moses ahuc dec lau Israel-ŋga daŋ sêtôm dom bu sêlic iŋ aŋgô andô solop e ɻawasi dau hê su. Pwac dau meŋ ti ɻawasi, magoc sakiŋ pwac akwa-ŋga dau ɻa-ŋandô, naŋ dambac ndu.* ⁸ Tigeŋ sakiŋ pwac wakuc-ŋga, naŋ Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ, naŋ ndê ɻawasi hôc gêlêc su. ⁹ Pwac yomsu-ŋga ɻa-ŋandô naŋ datap Anötö ndê matôc sa. Tigeŋ pwac wakuc ɻa-ŋandô naŋ dati lau gitêŋ tu Nalau Dabuŋ ndê gwelen-ŋga. Bocdinaŋ pwac wakuc ndê ɻawasi hôc gêlêc pwac akwa ndê su. ¹⁰ Pwac akwa meŋ ti ɻawasi, tigeŋ yac bu danem dôhôŋ pwac akwa dau whiŋ pwac wakuc, oc dalic gitôm gêŋ ɻawasi mba, bu pwac wakuc ndê ɻawasi hôc gêlêc su. ¹¹ ɻawasi naŋ gêm Moses ahuc têŋ ndoc iŋ kôc pwac akwa, naŋ yêc baliŋ dom ma hê su, magoc pwac wakuc ndê ɻawasi iŋ atu andô, ma oc pacndê dom.

¹² Bocdinaŋ yac akêŋ bataŋ pwac wakuc ɻa-ŋandô, ma akôm mba gwelen ti atac pa su. ¹³ Ma yac akôm Anötö ndê ɻawasi ahuc tôm Moses kôm, naŋ dom. Bu têŋ ndoc Anötö ndê ɻawasi gêm Moses ahuc, naŋ iŋ kôm aŋgô andô ahuc ɻa po, bu lau Israel-ŋga sêlic iŋ aŋgô andô dom e

* ^{3:7} Yom dau ɻahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akiŋ Anötö taŋkuc lêŋ pwac yomsu-ŋga, dec oc tôm dom bu dati lau gitêŋ ma datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa. Bu ɻamalac daŋ oc tôm dom bu ɬêŋkuc yomsu hoŋ ɻapep, ma bocdinaŋ lêŋ yomsu-ŋga oc tôm dom bu kêŋ yac dandöc taŋli. Alic yom ɻatô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

ŋawasi dau hē su. ¹⁴⁻¹⁵ Magoc lau dau si gauc ti ŋalôm ŋadandi, ma ŋac gauc gêm bu pwac yomsu-ŋga naŋ Anötö kēj sip Moses amba, naŋ ti lēŋ Anötö nem ŋac si-ŋga. Tēŋ ndoc sêsam pwac yomsu-ŋga dinaŋ, naŋ sêŋyalê ŋahu andô dom, tôm po daŋ kôm ŋac si ŋalôm ahuc. Ma tēŋ Moses ndê têm e meŋ tēŋ kwahic dec, po dau gacgeŋ yēc. Ŋalēŋ tigeŋ yēc bu po dau niŋga yēc ŋac si ŋalôm, naŋ sêkēŋ whiŋ Kilisi, dec inj oc kac po dau su. ¹⁶ Yomandô. Asa naŋ gêm ndê ŋalôm kwi ma kēŋ whiŋ Pômdau, naŋ Pômdau dau oc kac po dau su yēc inj.

¹⁷ Pômdau inj Nalau, ma Pômdau ndê Nalau bu mbo whiŋ yac, dec inj oc êŋgapwêc yac su yēc gapocwalô yomsu-ŋga. ¹⁸ Kwahic dec po daŋ kôm yac aŋôŋ andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac lau dakēŋ whiŋ-ŋga hoŋ datôc Pômdau ndê ŋawasi asê tiawê gitôm busunôm. Ma ŋawasi dau oc hē su dom, magoc oc tiatu-tiatu ndi. Ŋahu bu Pômdau ndê Nalau gêm gweleŋ yēc yac neŋ ŋalôm ŋapaj, tu bu kôm yac datiwakuc.

4

Nawaê ŋayham gitôm ya ŋawê

¹ Anötö tawalô yac ma kēŋ sakinj pwac wakuc-ŋga sip yac amanj, ma tu inj tawalô yac-ŋga dec yac atôm dom bu ahu gweleŋ dau siŋ tēŋ ndoc ŋawapac tap yac sa. ² Mba. Mêtê mayan-ŋga naŋ lau sêkôm sêsiŋ-sêsiŋ sêmbo, naŋ yac ac ahê su. Yac aŋgaluŋ yom daŋ whiŋ Anötö ndê yom, me aŋsau lau daŋ bu sêkêŋ whiŋ-ŋga lec

dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma ɻalêŋ dinaj, lau oc sêŋyalê yêc ɻac si ɻalôm, bu yac akôm mba gweleŋ solop ambo Anötö aŋgôŋga. ³ Lau ɻatô sêŋgô ɻawaê ɻayham naŋ yac ahoc asê, magoc sêkêŋ whinj dom, gitôm gêŋ danj kôm ɻac si gauc ti ɻalôm ahuc, ma bocdinaj ɻac gacgeŋ sêmbo seŋ sêniŋga-ŋga. ⁴ Anötö tasaŋ têm dindec-ŋga, naŋ Sadanj dau, iŋ kêŋ ɻasec atu pôc lau naŋ sêkêŋ whinj dom, naŋ si gauc ahuc. Ma ɻac gitôm dom bu sêkôc ɻawaê ɻayham sa. Bocdinaj dec sêŋyalê Kilisi ndê ɻawasi dom. Ma sêŋyalê Anötö ndê ɻawasi dom bocdinaj, bu Kilisi gêm Anötö dau aŋgô bu tôc Anötö asê têŋ yac.

⁵ Aŋgô su naŋ. Yac am mêtê hêganôŋ dauŋ dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkôc iŋ sa ti ɻac si Pômdau. Ma yac am akiŋ mac atôm lau akiŋ, tu bu apo Yisu ndê waê sa-ŋga. ⁶ Anötö iŋ Nawê Nadau naŋ sôm, “Nawê sa ma pô gameŋ ɻasec,” têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom. Ma iŋ kêŋ ndê ɻawê pô yac neŋ ɻalôm tu bu taŋyalê iŋ ndê ɻawasi atu-ŋga. Ma ɻawasi atu dau, naŋ dalic yêc Kilisi, naŋ gêm Anötö aŋgô têŋ yac.

*Anötö kêŋ ndê ɻawaê ɻayham têŋ lau licwalô
mba bu sêhoc asê*

⁷ Yac dauŋ mba licwalô gitôm dom bu akôm gweleŋ ɻawaê ɻayham-ŋga, tigeŋ Anötö kêŋ gweleŋ dau sip yac amanj. Iŋ ndê lêŋ dinaj gitôm iŋ kêŋ gêŋ ɻaolî atu danj sip gêŋ ɻambwa-ŋga gitôm lônj-si. Iŋ kôm bocdinaj dec tôc asê bu ɻaclai puc gweleŋ dau dôŋ-ŋga, naŋ hôc gêlêc

ηaclai hoŋ su, naŋ meŋ akēŋ iŋ ndê. ⁸ Nawapac daêsam sêyêc, magoc kêgwiniŋ yac dom. Yac aŋsalê lēŋ bu aŋlêc ηawapac daêsam dinaj ɣapanj, magoc kôm yac atac tec mba gweleŋ dom. ⁹ Daêsam sêkêŋ kisa yac, magoc yac aŋyalê bu Anötö mbo whiŋ yac ma tôm dom bu hu yac siŋ. Sêpu ti sêkôm yac ɣayom, magoc sêseŋ yac su dom. ¹⁰⁻¹¹ Yac akôm gweleŋ tu Yisu-ŋga, ma tu dinaj-ŋga dec lau sêkôm bu sêndic yac ndu, magoc mba, yac ambo taŋli. Yac ahôc ηandê ti ηawapac ɣapanj, naŋ tôc asê bu yac aŋkuc Yisu ndê lêŋ mbac ndu-ŋga. Magoc gêŋ dau ku yac dulu dom, tu bu tôc asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kêŋ ηaclai têŋ yac bu akôm gweleŋ. ¹² Bocdinaj, tu gweleŋ ηawaê ɣayham-ŋga dec yac ahôc ηawapac atu ɣapanj, tôm bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anötö ndê ηaclai kêŋ mac andöc tamli-ŋga sa.

¹³ Sêto yom danj yêc bocdec bu:

Aö gakêŋ whiŋ Pômdau, dec gahoc iŋ ndê waê asê. [BW 116:10]

Ma yac aŋkuc gauc tigen dinaj. Yac akêŋ whiŋ Pômdau, dec ahoc iŋ ndê waê asê. ¹⁴ Ma yac aŋyalê bu Anötö, naŋ uŋ Pômdau Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ oc uŋ yac sa awhiŋ Yisu bocdinaj, ma kêŋ yac alhac iŋ aŋgô-ŋga awhiŋ mac. ¹⁵ Yac alic ɣayham bu ahôc ηawapac tu bu anem mac sa-ŋga. Ma tu yac mba gweleŋ-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ oc êŋsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac oc anem daŋge Anötö êŋlêc e iŋ ndê waê tiatu ma tiapa.

¹⁶ Tu dinaj-ŋga yac atôm dom bu ahu gweleŋ dau siŋ têŋ ndoc ηawapac tap yac sa. Yomandô.

Yêc awê-ŋga yac neŋ ɻamlic tiakwa ma tisac, magoc yêc ɻalôm-ŋga Anötö kôm yac atiwakuc tôm bêc hoŋ. ¹⁷ Bu ɻawapac naŋ yac ahôc, naŋ yac alic gitôm gêŋ ɻambwa têm apê-ŋga. Ma tu yac ahôc ɻawapac dinan-ŋga, dec oc atap Anötö ndê ɻawasi atu sa. Ma ɻawasi dau oc pacndê dom, magoc oc yêc titêm-titêm, ma in gêŋ ɻandô hôc gêlêc ɻawapac hoŋ dinan su. ¹⁸ Bocdinaŋ yac tankwê gêŋ nom-ŋga naŋ tanôŋ alic su, naŋ dom, ɻahu bu gêŋ dau oc niŋga. Magoc yac akêŋ bataŋ gêŋ naŋ yac tanôŋ alic su dom, bu gêŋ dau oc yêc ɻapaŋ ma pacndê dom.

5

Yac neŋ ɻamlic nom-ŋga oc pô dau su tiwakuc

¹ Yac neŋ ɻamlic nom-ŋga gitôm bac batac, ma in bu tisac, dec yac tanyalê bu Anötö kêmasaŋ yac neŋ ɻamlic wakuc undambê-ŋga, naŋ gitôm andu ɻandô naŋ oc lhac ɻapaŋ. Andu ɻandô dau gitôm andu me bac têm apê-ŋga naŋ ɻamalac sêkwê, naŋ dom. ² Ma yac neŋ ɻamlic nom-ŋga gitôm yac neŋ ɻakwê têm dindec-ŋga. Magoc tu gêŋ wapac nom dindec-ŋga, dec yac atac whiŋ ndu andô bu dasôc neŋ ɻamlic wakuc undambê-ŋga ti ɻakwê, dec yac tam awhaŋ su bu datap gêŋ dau sa. ³ Ma yac bu dasôc ɻakwê undambê-ŋga dau sa, dec oc ti yac neŋ ɻakwê ɻandô, ma oc dambo ɻamlic ɻambwa dom. ⁴ Têŋ ndoc ɻamlic nom-ŋga ti yac neŋ bac, naŋ dahôc ɻawapac ɻapaŋ, ma bocdinaŋ tam awhaŋ su bu datap neŋ ɻamlic wakuc undambê-ŋga sa. Yac atac tec ɻamlic dindec dom, magoc yac

atac whiŋ ndu andô bu ɣamlic têm dindec-ŋga naŋ gitôm dom bu yêc ɣapanj, naŋ pô dau su ti gêŋ wakuc naŋ oc yêc ɣapanj. ⁵ Anötö kêmasaŋ yac tac waê gêŋ dau solop. Ma iŋ kêŋ Nalau Dabuŋ têŋ yac gitôm gêŋ ɣandô mbêc, naŋ tôc asê bu gêŋ ɣandô naŋ iŋ gic bata bu kêŋ têŋ yac tiŋambu, naŋ oc ɣandô sa bocdinaŋ.

⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec yac ambo ti atac pa su eŋ. Yac anjyalê bu têm hoŋ naŋ yac ambo nom ma ɣamlic nom-ŋga ti yac mba ɣakwê, naŋ yac ambo awhiŋ Pômdau yêc undambê dom. ⁷ Bu gêŋ naŋ Anötö gic bata bu kêŋ têŋ yac tiŋambu, naŋ yac alic ɣa-ɣandô su dom, magoc akêŋ whiŋ bu oc ɣandô sa. ⁸ Yac atac pa su ma alic ɣayham bu ambo ti ɣamlic nom dindec-ŋga, tigeŋ oc ɣayham hôc gêlêc bu ahu ɣamlic dau siŋ, ma andi ambo awhiŋ Pômdau. ⁹ Bocdinaŋ yac bu ambo nom dindec me ahu siŋ, naŋ yac taŋkwê ɣandô tigeŋ, naŋ bu asa mba lêŋ ndic Pômdau tandô ɣayham eŋ. ¹⁰ Nahu bu tiŋambu yac hoŋ oc dalhac Kilisi aŋgô-ŋga bu êmatôc yac. Iŋ oc kêŋ ɣagéyô têŋ yac êŋkuc gêŋ ɣayham me sac bocke naŋ dakôm têŋ ndoc dambo nom dindec.

Pol whê ndê gweleŋ ɣahu sa

¹¹ Yac anjyalê gêŋ dau su, dec atoc Pômdau sa ti asôc iŋ ɣapu, ma tu dinaŋ-ŋga dec yac am mêtê lau ma akac ɣac bu sênem dau kwi. Yac mba lêŋ ti sakiŋ ɣahu yêc awê têŋ Anötö, ma aö gakêŋ bataŋ bu mac oc anjyalê yac mba lêŋ ti sakiŋ ɣahu bocdinaŋ. ¹² Yac ato yom dindec tiyham tu bu atoc dauŋ sa têŋ mac-ŋga dom. Mba. Yac atac whiŋ bu mac anjyalê yac mba gauc ti ɣalôm

tidôŋ, ma bocdinaŋ mac oc alic yac ɳayham. Ma oc tôm bu mac apo yac mba waêŋ sa têŋ lau naŋ sépu yac. Bu lau dau sêkôc gauc nom-ŋga ɳambwa ma sétoc gêŋ awê-ŋga sa hôc gêlêc gêŋ ɳalôm-ŋga. ¹³ Magoc yac ahêgo dauŋ tu lau naŋ sêšom bu yac mba gauc kêŋsôŋ, naŋ dom. Bu gêŋ naŋ yac akôm, naŋ akôm tu Anötö-ŋga. Ma yac akôm ti mba gauc ɳawa, tu bu anem mac sa-ŋga. ¹⁴ Kilisi ndê atac whiŋ kêgilí yac bu ahoc ɳawaê ɳayham asê têŋ lau. Bu yac akêŋ whiŋ bu ɳgac tigeŋ mbac ndu ô lau hoŋ, dec gitôm lau hoŋ sêmbac ndu. ¹⁵ Aêc! Kilisi mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga, tu bu lau naŋ sêmbo tali naŋ sêŋkuc dau si atac whiŋ dom, magoc sêŋkuc inj naŋ mbac ndu tu ɳac-ŋga ma tisa ma mbo tali tiyham, naŋ ndê atac whiŋ.

Kilisi hê wamba yac têŋ Anötö

¹⁶ Muŋ-ŋga yac alic Kilisi gitôm ɳamalac nom-ŋga ɳambwa, magoc kwahic dec yac akôc gauc kaiŋ dinaŋ tiyham dom. Ma ɳalêŋ tigeŋ kwahic dec yac ahêgo dauŋ pi gêŋ awê-ŋga dom têŋ ndoc yac akôc gauc pi lau nom-ŋga. ¹⁷ Bu ɳamalac bocke naŋ kêŋ whiŋ Kilisi, naŋ yac aŋyalê bu Anötö kôm inj tiwakuc su. Inj hu lêŋ akwa siŋ, ma sa ndê lêŋ tiwakuc. ¹⁸ Anötö dau kôm gêŋ hoŋ dinaŋ ɳandô sa. Yac neŋ sac kac yac su yêc Anötö, magoc inj kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ ma mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, dec hê wamba yac têŋ Anötö, ma kêmasaŋ lêŋ bu datigasuc inj tiyham. Ma inj kêŋ ɳawaê ɳayham pi inj ndê lêŋ dinaŋ sip yac amanŋ, bu ahoc asê têŋ lau. ¹⁹ Ma ɳawaê ɳayham dau bocdec. Anötö

kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ, ma tu Kilisi-ŋga dec suc lau nom-ŋga si sac kwi, ma kêmasaŋ lêŋ bu sêmbu sêtêŋ inj sêndi. Ma inj kêŋ gweleŋ têŋ yac bu ahoc ɻawaê dau asê têŋ lau nom-ŋga.

²⁰ Tu dinaŋ-ŋga dec yac akôm gweleŋ dau am Kilisi anĝô, gitôm Anötö dau sôm ndê yom têŋ mac sa yac whaŋsuŋ. Ma yac ateŋ mac am Kilisi anĝô, bu gauc nem yom pi gweleŋ atu naŋ Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hê wamba mac têŋ Anötö-ŋga, ma akôc yom dau sa. ²¹ Alic su naŋ. Kilisi ndê sac mbasi, magoc Anötö kêŋ yac neŋ sac ɻagêyô hoŋ pi inj, tu bu nem yac sa-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga asa naŋ kêŋ whiŋ Kilisi, naŋ Anötö gêlic inj bu ɻamalac gitêŋ.

6

¹⁻² Anötö sôm yom bocdec bu:

Têm naŋ aö galic ɻayham bu wamwasinj mac-ŋga, dec gangô mac nem yom. Ma têŋ bêc naŋ kamatiŋ tidôŋ bu wanem mac si, naŋ gam mac sa. *[Ais 49:8]*

Aö wasôm têŋ mac bu têm kwahic dec-ŋga inj Anötö ndê têm êmwasiŋ ti nem yac si-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ akôm gweleŋ awhiŋ Anötö, naŋ ateŋ mac bu akôc Anötö ndê mwasiŋ ɻambwa dom.

Pol hôc ɻawapac tu gweleŋ ɻawaê ɻayham-ŋga

³ Yac atec bu lau danj sépu yac mba gweleŋ ɻawaê ɻayham-ŋga e sêtec Anötö ndê yom. Tu dinaŋ-ŋga dec yac ayob mba lêŋ bu akôm giso danj dom. ⁴ Gêŋ naŋ yac akôm, naŋ whê sa bu yac Anötö ndê lau akiŋ. Yac ahôc ɻawapac ti

añsahê ñandê tidau-tidau kêgwiniñ yac, tigen ahu mba gweleñ siñ dom, akôm ti atac pa su en.

⁵ Lau sic yac, sêkêñ yac andöc gapocwalô, ma sêli dau sa tu yac-ñga. Yac akôm gweleñ atu, ma têm daësam gêñ yô yac, ma yac ayêc bêc tanôñ dom. ⁶ Magoc gweleñ atu nañ yac akôm, nañ akôm ti mba ñalôm ñawasi, ma ti gauc ñawa, akôc mba ñalôm dôñ ma akôm mêtê ñayham têñ lau hoñ. Nalau Dabunj gêm gôlin yac, ma yac asap mêtê atac whiñ lau-ñga dôñ ñapanj. ⁷ Yac akôm gweleñ dau ña Anötö ndê ñaclai, ma asôm yom ñandô en. Ma yac asap lêñ gitêñ dôñ, gitôm yac akôc wapa siñ-ñga yêc amanç danja lu-lu bu andic siñ. ⁸ Lau ñatô sêñyalê bu yac aposel ñandô, ma sêmpin yac ma sem ñawaê sa pi gweleñ nañ yac akôm. Ma ñatô sépu ma sêñgôlin yom pi yac ti mba gweleñ, ma sêñsôm bu yac lau tasañ. ⁹ Ñatô sêñyalê yac, ma ñatô sem gauc yac. Yac ahôc ñawapac ñapanj tôm bu ambac ndu, magoc mba, yac ambo tanli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom. ¹⁰ Gêñ hoñ dinaj gitôm bu kôm yac ñalôm ñawapac, magoc ambo ti atac ñayham ñapanj. Yac atôm lau ñalôm sawa, tigen yac am lau daësam sa sêti lau ti lêlôm tu sêtap Anötö ndê mwasin sa-ñga. Yac awêkainj gêñ nom-ñga danj dom, magoc tu Kilisi-ñga dec yac awêkainj gêñ hoñ tu puc yac gatuñ dôñ-ñga.

Pol teñ lau Korin-ñga bu sêtôc si atac whiñ asê

¹¹ Yac asôm mba yom hoñ tiawê têñ mac lau Korin-ñga, ma akêñ mba ñalôm sambuc têñ mac. ¹² Yac atôc têñ mac bu yac atac whiñ mac, tigen mac atôc nem atac whiñ yac-ñga asê su dom.

13 Aö galic mac atôm anej balêkoc, dec watenj mac bu akêj nem ɣalôm sambuc têj yac, tôm yac akôm têj mac.

Pol kêj puc lau Korin-ŋga pi lau naŋ sêkêj whiŋ dom

14 Aŋgô su naŋ. Lau gitêj ti lau ɣawê-ŋga oc sêwêkaiŋ gêj daŋ sêwhiŋ lau ɣasec-ŋga ti lau sac-ŋga dom. Tu dinaj-ŋga yac lau naŋ dakêj whiŋ Yisu, naŋ dayob bu dandic sôŋ dauŋ dawhiŋ lau naŋ sêkêj whiŋ dom, naŋ dom.

15 Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom bu sêkêj si ɣalôm pitigej tu gêj daŋ-ŋga. Ma ɣagac naŋ kêj whiŋ ma ɣagac naŋ kêj whiŋ dom, iŋlu si gauc kaiŋ tigej dom. **16** Ma lau naŋ sem akiŋ Anötö bu sêndic sôŋ dau sêwhiŋ lau naŋ sem akiŋ anötöi gwam, naŋ iŋ gêj so sambuc. Bu yac lau dakêj whiŋ-ŋga datôm Anötö Tali Nadau ndê lôm dabuŋ. Anötö dau sôm yom pi ndê lau bocdec bu:

Aö oc waŋsêlêj ti wambo wawhiŋ ɣac. Aö wati ɣac si Anötö, ma ɣac oc sêti anenj lau.

[Lev 26:12]

17 Tu dinaj-ŋga dec andic ahê lau naŋ sêsap mêtê sac dôŋ ɣapanj, tôm Pômdau ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Ahu ɣac siŋ ma andic ahê ɣac. Amasec gêj ɣadômbwi daŋ dom, ma aö oc wakôc mac sa.

[Ais 52:11]

18 Ma Pômdau, Ʉaclai Nadau kêmatiŋ yom tidôŋ bocdec bu:

* **6:15** Belial - Sadanj ndê ɣaê daŋ.

Aö oc wati mac Damam, ma mac ati anenj balêkoc ɳgac ti awhê. [2 Sam 7:14]

7

¹ O anenj lau atac whiŋ-ŋga. Anötö kêmatiŋ yom tidônj bu kôc yac sa ɳalêŋ dinaj, ma tu dinaj-ŋga dec danem dabuŋ dauŋ, ma dandic ahê gêŋ hoŋ naŋ oc kôm yac neŋ ɳamlic ma gatuŋ ɳadômbwi sa yêc in aŋgô-ŋga. Yomandô! Yac bu datöc Anötö ti datoc in sa ɳapep, dec dandic dabuŋ dauŋ e dasa neŋ lêŋ dabuŋ ej.

Lau Korin-ŋga si ɳawaê kôm Pol tac ɳayham

² Yac atenj mac bu gauc nem yac yêc mac nem ɳalôm ti atac ɳayham ej. Aŋgô su naŋ. Yac akôm mêtê sac têŋ lau dom, yac aŋsôŋ lau si gauc dom, ma yac ambac-ambac yom lau tu bu akôc ɳac si gêŋ-ŋga dom. Mba. ³ Gauc nem bu aö gato yom dinaj tu bu wamatôc mac-ŋga dom. Tôm aö gasôm têŋ mac muŋ su, bu yac akêŋ mba ɳalôm ti atac whiŋ têŋ mac. Yac atac whiŋ mac kêlêc, dec yac bu ambo tanli me ambac ndu awhiŋ mac, oc ɳayham. ⁴ Aö gasôm anenj yom hoŋ haŋ têŋ mac, ɳahu bu aö gakêŋ whiŋ bu mac oc akôc sa. Ma aö gatoc mac nem waêm sa yêc lau ɳatô aŋgô-ŋga. Mac nem ɳawaê kôm aö lic pi ma ɳalôm tigahô. ɳawapac daêsam kêsalê yac ahuc, magoc yac gauc gêm mac, dec kôm yac atac ɳayham atu andô.

⁵ Têŋ ndoc yac ahôc asê gameŋ Masedonia-ŋga, naŋ ɳawapac daêsam tap yac sa. Lau sêkêŋ kisa yac ɳandô, ma yêc yac mba ɳalôm atöc dauŋ atu. Tu dinaj-ŋga dec ɳasawa mba bu yac

anwhaŋ dauŋ. ⁶ Magoc Anötö, naŋ gêm malô lau ti ɣalôm ɣawapac, naŋ kêkiŋ Taitus mbu têŋ yac, dec kôm yac mba ɣalôm tigahô. ⁷ Ma Taitus gic miŋ pi mac, ma whê sa bu mac nem lêŋ gêm malô iŋ ndê ɣalôm. Iŋ sôm bu mac anyalê nem giso ma apu daôm, ma whê sa bu mac gauc gêm aö ɣapaŋ, ma tamkwê bu alic aö tiyham. Bocdinaj yac mba ɣalôm tigahô tu alic iŋ-ŋga, ma tu anjô iŋ ndê yom pi mac-ŋga. Yom hoŋ dinaŋ kôm aö atac ɣayham atu andô.

⁸⁻⁹ Têŋ ndoc aö gaŋgô bu bapia naŋ gato têŋ mac, naŋ kôm mac nem ɣalôm ɣawapac, dec kasahê yham dom tu gakêŋ bapia dau têŋ mac-ŋga. Magoc aneŋ bapia kêŋ wapac mac ɣapaŋ dom, ma boc-dinaŋ kwahic dec aö atac ɣayham pi gêŋ dau. Aö atac ɣayham tu gakêŋ ɣawapac têŋ mac-ŋga dom, magoc tu ɣawapac dau whê nem gauc sa pi nem giso e am daôm kwi. ɣalêŋ dinaŋ dec ɣawapac naŋ aö gakêŋ têŋ mac, naŋ kékuc Anötö ndê atac whiŋ. Ma yom naŋ yac ato têŋ mac, naŋ kôm mac atisac dom, magoc gêm mac sa. ¹⁰ Têm ɣatô Anötö gêlic ɣayham bu yac dahôc ɣawapac tu bu yac tanyalê yac neŋ sac ma danem dauŋ kwi-ŋga. ɣawapac kaiŋ dinaŋ oc dalic sac dom, ɣahu bu iŋ gêm yac sa tu datap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa. Yac bu dahôc ɣawapac nom-ŋga ɣambwa ma danem dauŋ kwi dom, dec yac oc gacgeŋ dambo lêŋ dandinaj-ŋga.

¹¹ Mac anyalê su bu ɣalôm ɣawapac naŋ mac aŋsahê, naŋ kékuc Anötö ndê atac whiŋ, ma gêm ɣandô bocdec. Têŋ ndoc aneŋ bapia whê mac nem gauc sa pi nem giso, dec kôm mac

asö ma atöc daôm. Ma bocdinaŋ mac akôc gauc ḥaŋga pi lêŋ bu amatôc giso dinaŋ, ma amasaŋ tisolop. Mac akêŋ daôm sambuc tu akôm bocdinaŋ, tu bu atôc asê bu mac atec lêŋ sac. Gêŋ hoŋ naŋ mac akôm tu amatôc gêŋ dau-ŋga, naŋ tôc asê bu giso daŋ yêc mac-ŋga dom. ¹² Yêc aneŋ bapia aö gato yom pi ḥamalac naŋ kôm giso, ma gato pi ḥamalac naŋ giso dau kêŋ wapac iŋ. Magoc bapia dau iŋ ḥahu andô dinaŋ dom. Aö gato tu bu watôc asê yêc awê, bu mac akêŋ daôm sambuc tu asôc yac mba yom ḥapu yêc Anötö aŋgô-ŋga.

¹³ Yac aŋgô ḥawaê bu mac am daôm kwi ma akôm gêŋ hoŋ dinaŋ, dec kôm yac mba ḥalôm tigahô. Ma gêŋ daŋ whiŋ kôm yac atac ḥayham, naŋ Taitus gic miŋ bu têŋ ndoc iŋ hôc asê mac, naŋ mac akôc iŋ sa ti atac ḥayham, dec kôm iŋ ndê ḥalôm timalô. ¹⁴ Muŋ-ŋga aö gatoc mac nem waêm sa têŋ Taitus. Ma kwahic dec iŋ kêyalê bu yom naŋ aö gasôm pi mac iŋ yomandô, dec kôm aö mayan daun dom. Mac aŋyalê bu yom hoŋ naŋ yac asôm têŋ mac, iŋ yomandô eŋ, ma ḥalêŋ tigeŋ yom naŋ yac asôm tu ampiŋ mac-ŋga, naŋ Taitus tap sa bu yomandô bocdinaŋ. ¹⁵ Têŋ ndoc iŋ hôc asê mac, naŋ mac akôc iŋ sa ḥalêŋ ḥayham, ma iŋ gêlic bu mac apu daôm ti atöc Anötö, dec asôc yac mba yom ḥapu. Bocdinaŋ ndoc bocke iŋ gauc gêm mac nem lêŋ dinaŋ, dec kôm iŋ atac whiŋ mac kêlêc su. ¹⁶ Ma aö Pol gaŋgô su bu mac aŋkuc lêŋ solop, dec gakêŋ whiŋ bu mac oc asap lêŋ dinaŋ dôŋ ḥapanj. Ma tu dinaŋ-ŋga aö atac ḥayham atu.

8

Lau Korin-ŋga sic awa sa tu sēnem lau sêkēŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa

¹ O asidôwai. Yac bu awhê mac nem gauc sa pi lêŋ naŋ Anötö ndê mwasiŋ gêm ŋandô yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo gameŋ Masedonia-ŋga. ² Nac lau ŋalôm sawa, ma ŋawapac atu-tu daêsam kêgwiniŋ ŋac, magoc sêmbo ti atac ŋayham ma sic awa daêsam sa tu sênenem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa-ŋga. ³ Aö wasôm yomandô têŋ mac, bu awa hoŋ naŋ sêtap sa, naŋ sêkêŋ. Magoc awa tigen dinaŋ dom. In naŋ bu yob ŋac-ŋga, naŋ sêkêŋ ŋatô gi whiŋ. Yac akac ŋac bu sêkôm bocdinaŋ dom. Mba. ⁴ Nac dau sêlic gweleŋ dinaŋ bu gêŋ ŋayham kêlêc, dec sêten yac ŋapaŋ bu sênenem gweleŋ dau sêwhiŋ gôlôwac dabuŋ ŋatô, tu bu sênenem Anötö ndê lau dabuŋ Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa. ⁵ Gêŋ ŋamata-ŋga ŋac sêkêŋ si ŋalôm sambuc têŋ Pômdau, ma têŋ yac bocdinaŋ. Lêŋ dau kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Yac gauc gêm bu Anötö ndê mwasiŋ oc nem ŋandô yêc ŋac, magoc tanjkwê ŋandô atu kaiŋ dinaŋ dom.

⁶ Têŋ têm Taitus mbo whiŋ mac, naŋ in gic hu gweleŋ dinaŋ ma mac ac awa ŋatô sa su. Tu dinaŋ-ŋga yac akac in bu mbu têŋ mac loc, ma kôm gweleŋ dau whiŋ mac e pacndê. ⁷ Yac anyalê su bu mac akôm nem gêŋ hoŋ ŋalêŋ ŋayham. Mac akêŋ whiŋ ŋanŋa, asôm yom ŋayham, ma anyalê ŋawaé ŋayham ŋapep. Mac akêŋ daôm sambuc tu anem akiŋ Anötö-ŋga, ma mac atac whiŋ yac kêlêc. Bocdinaŋ akôm

gweleŋ andic awa sa-ŋga dinaj aŋkuc nem lēŋ ŋayham dinaj. ⁸ Aö bu wakac mac bu akôm gêŋ dinaj dom. Mba. Aö bu walic bu mac nem mêtê atac whiŋ-ŋga inj mêtê ŋandô naŋ tap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô si sa, me mba.

⁹ Bu mac anyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêŋ êmwasiŋ yac-ŋga. Inj gêŋ hoŋ ŋadau, magoc inj hu inj ndê ŋaclai ti ŋawasi atu hoŋ siŋ, ma sip nom meŋ gitôm ŋamalac ŋambwa. Inj kôm dau gitôm ŋgac ŋalôm sawa, tu bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa, dec ati lau ti lêlôm.

¹⁰ Têŋ yala akwa mac lau ŋamata-ŋga bu atôc asê bu mac atac whiŋ ndu andô bu anem lau Jerusalem-ŋga sa, ma mac ac awa ŋatô sa. Kwahic dec aö bu watôc aneŋ gauc têŋ mac pi lêŋ ŋayham bu andic bata gweleŋ dau-ŋga.

¹¹ Mac ac hu gweleŋ dau ti atac ŋayham atu, ma bocdinaŋ kwahic dec andic bata gweleŋ dau ŋalêŋ tigeŋ, ma ti nem ŋalôm sambuc eŋ. Mac bu atôm bu akêŋ awa atu, dec akêŋ. Ma bu mba, naŋ akêŋ tôm Anötö kêmwasin mac. ¹² Bu lau ŋalôm sawa oc tôm dom bu sêkêŋ atu. Bocdinaŋ gêŋ bocke naŋ mac atôm bu akêŋ, naŋ akêŋ ti atac whiŋ ma ti nem ŋalôm sambuc, dec Anötö oc lic ŋayham.

¹³ Yac bu akac mac bu akêŋ gêŋ daêsam bu anem lau ŋatô sa, e mac daôm ati lau ŋalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whiŋ bu Anötö ndê mwasiŋ nem yac hoŋ sa tôm ndi. ¹⁴ Kwahic dec mac atap gêŋ daêsam sa, ma bocdinaŋ mac atôm bu anem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa. Ma mboe tiŋambu ŋac oc sêtap daêsam sa, ma sênenem mac

sa têj ndoc mac apônda daôm. Nalêj dinaŋ dec Anötö ndê mwasiŋ oc nem yac hoj sa tôm ndi. ¹⁵ Gauc nem lau Israel-ŋga naŋ sic †mana sa yêc gamej sawa, tôm sêto yêc bocdec bu:

Lau naŋ sic gêj ŋagec sa, naŋ sêpônda dau dom, ma lau naŋ sic gêj daêsam sa, naŋ si gêj hôc gêlêc dom. *[Eks 16:18]*

Taitus ti lau ŋatô oc sêtêj malac Korin sêndi

¹⁶ Aö gam danje Anötö bu inj kêj gauc sip Taitus ndê ŋalôm bu nem mac sa, gitôm inj kêj gauc kaiŋ tigej têj aö. ¹⁷ Bu yac andac Taitus bu mbu têj mac loc, ma inj gêlic ŋayham. Magoc inj oc loc tu yac andac inj-ŋga lec dom. Inj dau atac whiŋ ŋandô bu lic mac tiyham. ¹⁸ Ma yac neŋ asidôwa danj, naŋ lau sêkêj whiŋ-ŋga hoj yêc gamej dindec sêmpinj inj tu inj ndê gwelenj ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ yac bu aŋkiŋ inj whiŋ Taitus loc. ¹⁹ Inj ŋgac dinaŋ, gôlôwac dabuŋ sêŋyalinj inj sa bu êŋsêlêŋ whiŋ yac, ma yac akôc awa naŋ lau sêkêj whiŋ-ŋga sic sa, ma akéj têj lau Jerusalem-ŋga. Gweleŋ dau, yac akôm tu bu atoc Pômdau sa-ŋga, ma bu atôc asê bu yac atac whiŋ bu anem lau ŋalôm sawa sa. ²⁰ Magoc yac atec bu lau danj sêŋgôliŋ yom pi yac tu awa dinaŋ-ŋga. ²¹ Bocdinaŋ dec yac ayob dauŋ ŋapep bu akôm giso danj yêc Pômdau me yêc ŋamalac aŋgô-ŋga dom. ²² Ma yac bu aŋkiŋ yac neŋ asidôwa danj tiyham têj mac loc, whiŋ ŋgac lu dinaŋ. Gêj hoj naŋ yac akéj sip inj amba, naŋ kôm ŋapep enj, dec tôc asê bu inj kêj ndê ŋalôm sambuc tu nem akiŋ Anötö-ŋga. Inj ŋgô ŋawaê pi mac su,

dec kôm iŋ ndê atac pa su, ma iŋ atac whiŋ bu têŋ mac loc.

²³ Lau ŋatô bu sêndac bata lau tö dinaŋ, dec awhê sa têŋ ŋac bu Taitus kôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga whiŋ aö, dec galic ŋayham bu waŋkiŋ iŋ têŋ mac loc bu nem akiŋ mac. Ma awhê sa bu asidôwai lu dinaŋ sem gôlôwac dabuŋ hoŋ aŋgô, ma sêkôm gweleŋ ŋaŋga bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa. ²⁴ Bocdinaj têŋ ndoc yac neŋ asidôwai tö dinaŋ sêhôc asê mac, naŋ akôc ŋac sa ŋapep, tu bu atôc nem mêtê atac whiŋ-ŋga yêc awê têŋ ŋac. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ oc sêŋyalê bu yac apo mac waêm sa ŋambwa dom.

9

Yom ŋatô pi gweleŋ sêndic awa sa-ŋga

¹ Oc tôm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gweleŋ andic awa sa tu anem Anötö ndê lau dabuŋ sa-ŋga. ² Nahu bu aö kayalê su bu mac atac whiŋ ndu andô bu akôm gêŋ dau, ma tu dinaŋ-ŋga dec gapo mac nem waêm sa têŋ lau Masedonia-ŋga. Aö gasôm têŋ ŋac bocdec bu, “Nac lau gameŋ Akaya-ŋga dinaŋ, ŋac atac whiŋ ŋandô bu sênem yac neŋ asidôwai sa, ma sic hu gweleŋ sêndic awa sa-ŋga têŋ yala akwa.” Lau Masedonia-ŋga sêŋgô mac nem ŋawaê dec kêgilí ŋac si daêsam bu sêndic awa ŋatô sa sêwhiŋ. ³ Magoc aö bu waŋkiŋ yac neŋ asidôwai tö dinaŋ sêtêŋ mac sêloc, bu sênem mac sa bu andic bata gweleŋ awa-ŋga dinaŋ gwanaŋ. Nahu bu yac apo mac waêm sa ma

asôm bu mac atac whinj gweleñ dau, ma mac bu akôm yac mba yom ɻandô sa dom, dec oc yham dom. ⁴ Lau Masedonia-ŋga ɻatô bu sêwhinj aö sêloc, ma sêlic bu mac akôm gêñ dau ɻandô sa dom, dec oc kêñ maya mac. Ma oc kêñ maya aö bocdinañ, bu aö gakêñ whinj bu mac oc akôm, magoc akôm dom. ⁵ Tu dinañ-ŋga aö galic ɻayham bu wanñkiñ asidôwai tö dinañ sêmuñ aö, bu sêndic bata gweleñ dau sêwhinj mac. Mac asôm tidôñ bu andic awa sa tu amwasinj lau ɻalôm sawa, bocdinañ akôm. Aö gatec bu wahôc asê ma wakac mac bu andic dabij gêñ dau. Bu bocdinañ, mac oc akêñ ti nem ɻalôm sambuc dom. Andic sa gwanañ, ma ti nem ɻalôm sambuc.

Dakêñ gêñ ti ɻalôm sambuc eñ

⁶ Gauc nem yom bocdec bu. Asa nañ sô gêñ ɻawhê daêsam, nañ oc tap ɻandô daêsam sa. Ma asa nañ sô gêñ ɻandôlu, nañ oc tap ɻandô daêsam sa dom. Yom dau hêganôñ lêñ dakêñ gêñ-ŋga. ⁷ Anötö tac whinj lau nañ sêkêñ gêñ ti si ɻalôm sambuc. Yac bu dakêñ ti atac lulu, me tu sêkac yac-ŋga, dec oc tap Anötö ndê atac whinj sa dom. Bocdinañ inj lêñ solop bu yac tigenj-tigenj dakêñ gêñ tôm yac neñ ɻalôm kac yac. ⁸ Ma Anötö dau gitôm bu êmwasinj mac ɻa gêñ daêsam. Ma bocdinañ bêc honj mac oc apônda daôm tu gêñ danj-ŋga dom, ma oc atôm bu akôm gêñ daêsam tu anem lau ɻatô sa-ŋga. ⁹ Gauc nem yom pi ɻgac mwasinj, nañ sêto yêc bocdec bu:

Iŋ gic sam iŋ ndê gēŋ bu êmwasinj lau ŋalôm sawa. Ma iŋ ndê lēŋ gitēŋ ŋa-ŋandô oc yêc ŋapaŋ.

[BW 112:9]

¹⁰ Gauc nem bu Anötö, naŋ kēŋ gēŋ ŋawhê tēŋ lau sêšô gēŋ-ŋga, ma kēŋ gö tēŋ lau tu sêneŋ-ŋga, naŋ gitôm bu kēŋ gēŋ daêsam tēŋ mac tu amwasinj lau ŋalôm sawa-ŋga. Ma iŋ oc kôm mac nem lēŋ gitêŋ anem lau sa-ŋga nem ŋandô daêsam. ¹¹ Anötö oc êmwasinj mac ŋa gêŋ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa êŋlêc. Ma lau daêsam oc sênen danje Anötö tu awa naŋ mac ac sa bu yac akêŋ têŋ lau Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau.

¹² Yomandô. Awa naŋ mac bu andic sa, naŋ oc nem Anötö ndê lau dabuŋ naŋ sêpônda dau, naŋ sa. Ma gêŋ atu danj whiŋ. Lau daêsam oc atac ŋayham atu ma sênen danje Anötö êŋlêc tu mac-ŋga. ¹³ Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, ma bu danjam wambu iŋ. Ma gêŋ naŋ mac akêŋ bu anem lau Jerusalem-ŋga dinaŋ ma lau ŋatô sa-ŋga, naŋ tôc asê bu mac nem yom iŋ yomandô. Ma lau dau oc sêmpinj Anötö tu mac nem lêŋ ti sakiŋ dinaŋ-ŋga. ¹⁴ Nac oc sêŋyalê bu Anötö ndê mwasiŋ kôm gwelenj yêc mac nem ŋalôm. Ma ŋac oc atac whiŋ mac ŋandô ma gauc nem mac ŋapaŋ yêc ŋac si mbec ŋalôm. ¹⁵ Oyaê. Mwasiŋ naŋ Anötö kēŋ têŋ yac ŋambwa iŋ gêŋ atu andô, hôc gêlêc gêŋ hoŋ su. Tu dinaŋ-ŋga danem danje iŋ ŋapaŋ.

Pol whê ndê lêj sa

¹ Lau ɳatô sêsec aö ma sêşôm yom bocdec bu, “Pol, iŋ ɳgac kaiŋ daŋ. Têŋ ndoc iŋ mbo whiŋ mac, naŋ iŋ töc dau bu sôm yom ti ɳaŋga têŋ mac, magoc têŋ ndoc iŋ hu mac siŋ, naŋ iŋ ndê ɳalôm pêŋ dôŋ ma to yom ɳaŋga sip iŋ ndê bapia têŋ mac.” Aö Pol bu waŋkuc Kilisi ndê lêŋ malô kêgwiniŋ dau-ŋga, ma wandac mac bu mac akôc gauc kaiŋ tigeŋ pi aö, me mba? ² Aö wateŋ mac bu akôc gauc pi yom dau, ma amasaŋ nem ɳalôm tisolop muŋ su naŋ. Ma bocdinaŋ têŋ ndoc aö watêŋ mac waloc, naŋ gêŋ daŋ oc yêc bu wasôm yom ɳaŋga pi-ŋga dom. Tigeŋ aö bu waloc ma watap sa bu lau ɳatô gauc gêm bu yac aŋkuc lau nom-ŋga si métê, dec aö oc wakêŋ gêli ɳac dom. ³ Yomandô yac ambo nom, magoc yac ac siŋ tôm lau nom-ŋga sic dom. ⁴ Ma yac mba wapa siŋ-ŋga iŋ gitôm lau nom-ŋga si wapa sêndic siŋ-ŋga dom. Mba. Yac akôc Anötö dau ndê ɳaclai bu andic siŋ, ma bu aseŋ ɳacyo si tuŋbôm ɳaŋga hoŋ su. ⁵ Gauc ti yom tasaŋ hoŋ, ma lau hoŋ naŋ sêtoc dau sa ma sêkêŋ kisa Anötö, ma sêlhac lau ahuc tu bu sêŋyalê Anötö ti ndê yom dom, naŋ yac akôc Anötö ndê ɳaclai bu aseŋ ɳac su. Gauc sac-sac hoŋ, naŋ yac akwê dôŋ yêc-ŋga, tu bu akêŋ gauc hoŋ sôc Kilisi ɳapu-ŋga. ⁶ Têŋ ndoc yac aloc, naŋ yac oc akêŋ ɳagêyô têŋ lau daŋgapêc-ŋga hoŋ. Bocdinaŋ kwahic dec yac asôm têŋ mac bu amasaŋ nem ɳalôm, ma asôc Kilisi ndê yom ti yac mba yom hoŋ ɳapu.

⁷ Mac nem lau ɳatô sêtoc dau sa, ma gauc gêm

bu ɳac tawasê sêti Kilisi ndê. Am bu ɳamalac kaiŋ dinaj, dec wasôm têŋ am bu kôc gauc ɳapep pi gêŋ naŋ yêc awê, ma am oc êmyalê bu yac ati Kilisi ndê, atôm am. ⁸ Ma mboe mac gauc gêm bu têm daêsam yac apo dauŋ mba waêŋ sa tu ɳaclai naŋ Kilisi kêŋ têŋ yac, dec kêyalinj yac sa ati aposel. Aö oc mayanj dauŋ tu yom dinanj-ŋga dom. Nahu bu Kilisi kêŋ ɳaclai dau têŋ yac tu bu angwiniŋ mac-ŋga dom, magoc tu bu apuc mac dôŋ-ŋga. ⁹ Aneŋ bapia ɳatô, naŋ gato têŋ mac muŋ su, naŋ ɳahu dau dinaj. Aö gato tu wakôm mac atög daôm-ŋga dom. ¹⁰ Bu lau ɳatô sêsôm yom pi aö bocdec bu, “Pol to yom ɳanja daêsam sip iŋ ndê bapia, tu kêŋ wapac yac-ŋga. Tigenj têŋ têm iŋ dau meŋ kalhac yac aŋôŋ-ŋga, naŋ dalic iŋ gitôm ɳac ti ɳaclai atu dom, ma iŋ sôm yom ɳanja dom.” ¹¹ Mac lau naŋ asôm yom kaiŋ dinaj pi yac, naŋ ayob daôm. Bu têŋ ndoc yac bu ahôc asê mac, naŋ mac oc alic bu gêŋ naŋ yac oc akôm, naŋ oc êŋkuc yom naŋ ato sip bapia.

Pol ndê ɳahu po dau waê sa-ŋga

¹² Yac atec bu atoc dauŋ sa tôm aposel tasaŋ sêkôm, me anem dôhôŋ mba lêŋ ma ɳac si lêŋ. Bu aposel tasaŋ dinaj sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu lau daŋ si lêŋ gi tap ɳac si sa dom. Ma bocdinaŋ ɳac sem dôhôŋ dau si lêŋ whinj ɳac dau si lêŋ. ɳac si gauc dinaj solop dom. ¹³ Yac atôm dom bu apo dauŋ mba waêŋ sa tôm ɳac lau dau sêkôm, magoc apo dauŋ sa tu gwelenj naŋ Anötö kêŋ têŋ yac-ŋga. Bu Anötö dau kêyalinj

gamenj sa bu yac akôm gwelenj ɻawaê ɻayham-
 ɻga ambo, ma yac akôm gwelenj dau e akôm yêc
 mac nem gamej whinj. ¹⁴ Yomandô. Yac akôm
 gwelenj ma ahoc ɻawaê ɻayham pi Kilisi asê e
 mej têj mac nem gamej. Yac bu akôm bocdinaj
 dom, dec oc tôm dom bu yac apo dauj sa tu mba
 gwelenj-ɻga. ¹⁵ Ma yac atec bu apo dauj sa tu
 gwelenj naŋ lau ɻatô sêkôm-ɻga. Yac akêj bataj
 bu mac nem akêj whinj oc êñsôwec tiatu, ma tu
 dinaj-ɻga gwelenj naŋ yac akôm awhinj mac, naŋ
 ɻa-ɻandô oc êñsôwec tiatu bocdinaj. ¹⁶ Nalêj
 dinaj yac oc atôm bu anem mêtê lau ɻatô, naŋ
 si gamej yêc mac nem ɻa-ɻambu-ɻga. Yac bu
 anem mêtê lau wakuc, ɻahu bu yac atec bu apo
 dauj sa pi lau ɻatô si gwelenj ɻa-ɻandô.

¹⁷ Anej lêj wapo dauj sa-ɻga kêkuc Anötö
 ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Asa naŋ bu po dau sa, naŋ po dau sa tu
 Pômdau-ɻga ej. *[Jer 9:24]*

¹⁸ Bu ɻamalac naŋ po dau sa tu dau ndê lêj-
 ɻga, naŋ Anötö gêlic bu yham dom. Magoc
 ɻamalac naŋ Pômdau po inj sa, naŋ Anötö oc lic
 inj ɻayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasaj

¹ Mboe lau ɻatô sêlic anej yom gitôm yom
 gauc mbasi-ɻga. Magoc aö bu wasôm yom ɻatô
 tiyham, ma gakêj whinj bu mac oc alic aö sac
 dom. ² Bu Anötö kac anej ɻalôm bu wanem
 lêmuŋ mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê lau
 solop. Aö galic mac atôm aö atuŋwê ɻayham

danj, naŋ kamatiŋ yom whiŋ ŋgac danj bu nem. Tu dinaj-ŋga dec gakôc gauc ŋaŋga pi iŋ bu wayob iŋ ŋapep bu sa ndê lêŋ ŋawasi ma mbo whiŋ ŋgac danj dom e nem ndê ŋgac solop. Ma ŋgac dau iŋ Kilisi. ³ Kwahic dec mac asap Kilisi dôŋ ti nem ŋjalôm ŋawasi. Tigeŋ aö gatöc dauŋ bu mboe lau tasaŋ ŋatô oc sêmeŋ ma sêtim yom mac bu ahu mac nem lêŋ dinaj siŋ, tôm mboc tasaŋ ŋadau meŋ ma tim yom Ewa. ⁴ Bocke? Lau ŋatô bu sêhôc asê mac ma sênenm mêtê pi Yisu, magoc ŋac si yom pi iŋ so yom ŋandô naŋ yac ahoc asê pi iŋ, dec mac oc akôm sake? Aö gatöc dauŋ bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam dom, oc akôc ŋac si yom sa ŋagahô eŋ. Mac akôc ŋjalau Dabuŋ su, magoc lau ŋatô bu sêmeŋ ma sêkac mac bu akôc ŋjalau danj dau-ŋga, me sêhoc ŋawaê ŋayham asê naŋ so yac mba, dec aö gatöc dauŋ bu mboe mac oc akôc sa eŋ. ⁵ Mac alic lau tasaŋ dinaj bu aposel ŋandô, a? ŋac si asa hôc gêlêc aö su? ⁶ Aö ŋgac ŋayham tu wasôm yom ti gauc atu-tu-ŋga dom, magoc aö kayalê Anötö ti ndê yom. Ma gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm, naŋ tu bu wawhê Anötö ti ndê yom sa tiawê têŋ mac.

⁷ Têŋ ndoc aö gahoc Anötö ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ mac, naŋ aö taŋkwê mac dom, magoc kagwiniŋ dauŋ ma gakôm gweleŋ tu wakôm kwaŋ dauŋ-ŋga. Aö kakuc lêŋ dau, tu bu watoc mac sa ma wanem mac sa-ŋga. Bocke? Aneŋ lêŋ dinaj iŋ so, a? ⁸ Gôlôwac dabuŋ gameŋ ŋatô-ŋga sêkêŋ gêŋ tu sêpuc aö dôŋ-ŋga. ŋalêŋ dinaj gitôm aö gam kaŋ ŋac si gêŋ tu wanem akiŋ mac-ŋga. ⁹ Ma têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ mac ma

gapônda gêj danj, naŋ gateŋ mac nem ɻamalac danj bu nem aö sa dom. Magoc asidôwai naŋ sêmenj akêŋ Masedonia sem aö sa. Aö gayob neŋ lêŋ hoŋ tu bu wakêŋ ɻawapac têŋ mac dom, ma oc waŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ. [10-11](#) Mac gauc gêm bocke? Aö kakuc lêŋ dinaŋ ɻahu bu aö tac whinj mac dom, a? Mba! Anötö dau kêyalê bu aö atac whinj mac ndu andô. Aö gapo dauŋ sa tu aneŋ lêŋ gakôm gwelenj ɻaoli mbasi-ŋga, ma gwelenj bocke naŋ aö bu wakôm wawhinj mac lau gameŋ Akaya-ŋga, naŋ waŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ ɻapanj. Kilisi dau ndê yom ɻandô yêc aneŋ ɻalôm, dec gasôm yom dau.

[12](#) Aö taŋkwê mac bu anemlhi aö tu gwelenj ɻawaê ɻayham-ŋga dom, ma oc wakôm bocdinaŋ ɻapanj. Aö gatec bu wakêŋ ɻasawa têŋ lau naŋ sêkôm gwelenj tu sêkôc awa-ŋga, bu sêtoc dau sa ma sêšôm bu ɻac si lêŋ gwelenj-ŋga gi tap yac mba sa. [13](#) Lau kaiŋ dinaŋ, ɻac aposel tasaj. ɻac si gwelenj ɻandô bu sêtim yom lau. Bu ɻac sêsiŋ si mêtê tasaj kwi, ma sem Kilisi ndê aposel ɻandô aŋgô. [14](#) Asö tu aneŋ yom dinaŋ-ŋga dom, bu Sadanj dau muŋ apu lêŋ tasaj dinaŋ ma gêm aŋela ɻawê-ŋga aŋgô. [15](#) Bocdinaŋ iŋ ndê lau akiŋ bu sênenm lau gitêŋ naŋ sem akiŋ Anötö, naŋ aŋgô, dec oc kôm yac dasö dom. Magoc tinjambu ɻac oc sêtap ɻagêyô sa tu si lêŋ sac dinaŋ-ŋga.

Pol hôc ɻawapac daêsam

[16](#) Aö wateŋ mac tiyham bu alic aö tôm ɻjac gauc mba-ŋga dom. Magoc aö bu wapo dauŋ sa pi ahic tiyham tôm ɻac lau tasaj dinaŋ sêkôm.

Ma mac bu alic aneŋ yom gitôm ɳgac gauc mba-ŋga ndê, naŋ akôc aö sa tôm mac akôc lau gauc mba dinaj sa. ¹⁷ Aö kayalê bu yom naŋ aö bu wasôm tu wapo dauŋ sa-ŋga, naŋ kékuc Pômdau ndê lêŋ dom, magoc aö gasôm kakuc lau gauc mbasi si lêŋ. ¹⁸ Aêc. Lau tasaŋ dinaj sêŋkuc lêŋ nom-ŋga ma sêpo dau waê sa, dec aö bu wapo dauŋ sa bocdinaŋ. ¹⁹ Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac alic ɳayham bu akôc lau gauc mbasi-ŋga sa sêmbo sêwhiŋ mac? ²⁰ Yomandô. Nac lau tasaŋ dinaj sêŋgwiniŋ mac e ati lau akiŋ ɳambwa, sêmbac yom mac bu sêŋgaho mac nem gêŋ su, sêŋsôŋ mac nem gauc e asôc ɳac ɳapu, sêtoc dau sa têŋ mac, ma sêhôc mac mayam su, tigeŋ mac akôc ɳac sa. ²¹ Mac gauc gêm bocke? Ƴac mayaŋ dauŋ bu Ƴac lau licwalô mba dec aŋkuc lau dau si lêŋ dom, a? Lau gauc mbasi-ŋga dinaj sêpo dau sa tu ɳac si lêŋ-ŋga ti atac pa su. Bocdinaŋ kwahic dec aö bu waŋkuc ɳac si lêŋ dinaj wawhiŋ. ²² Nac sêpo dau sa bu ɳac lau †Hibru, a? Aö Hibru bocdinaŋ. Nac lau Israel-ŋga, a? Aö bocdinaŋ. Nac Abraham ndê wakuc ɳac? Aö bocdinaŋ. ²³ Nac sêsôm bu ɳac sem akiŋ Kilisi, a? Aö kayalê bu mac oc alic aneŋ yom tôm ɳgac ɳagulu kêŋsôŋ daŋ ndê, magoc aö wasôm têŋ mac bu aö gam akiŋ Kilisi ma gakôm gweleŋ ɳawaê ɳayham-ŋga gahôc gêlêc ɳac su. Lau sêkêŋ aö gandöc gapocwalô, sic aö basô, ma têm daêsam kêpiŋ bu wambac ndu tu gam akiŋ Kilisi-ŋga. Ma ɳac lau dau? Mba. ²⁴ Lau bata Israel-ŋga sêmatôc aö tidim 5, ma tôm têm matôc-ŋga 5 dinaj sêhi aö tidim

39* ḥa po naŋ sem bočbiŋ. ²⁵ Nac sic aö ḥa sö tidim tö. Sêtuc aö ḥa-hoc tidim tigeŋ. Aö gapac waŋ tidim tö, ma gapoc gwêc sawa tôm ôbwêc daŋ ma acsalô daŋ. ²⁶ Aö ga gameŋ ga gameŋ ḥapaŋ ma gandöc sic teŋ dom. Ma ḥawapac ḥatô naŋ gahôc whiŋ, naŋ bocdec. Aö galom bu hêc ḥasambac atu, ma gambo gwêc têŋ têm sac. Lau kaŋ sêkôm aö ḥayom, ma aö gatap kisa sa yêc aö dauŋ neŋ lau Israel-ŋga ma yêc tlau gameŋ apa-ŋga, ma yêc lau malac atu-tu-ŋga ma lau malac sauŋ-sauŋ-ŋga, ma yêc asidôwai tasaŋ bocdinaŋ. Gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm bu seŋ aö su, magoc mba. ²⁷ Aö gakôm gweleŋ ti gahôc ḥawapac atu ḥapaŋ. Têm daësam aö gayêc bêc ḥapep dom, gêŋ yô a ö, bu yô aö, gambo ḥamlic ḥalhuc, ma gapônda ḥakwê. ²⁸ Wapac hoŋ dinaŋ kêsalê aö ahuc. Ma gêŋ daŋ tiyham kêŋ wapac aö tôm bêc hoŋ, naŋ bocdec bu. Aö gitôm dom bu waŋhiŋ lau sêkêŋ whiŋ Kilisi-ŋga daŋ siŋ, tigeŋ gauc gêm nac ḥapaŋ. ²⁹ Namalac daŋ bu ndê kêŋ whiŋ ḥanya dom, dec oc wahêgo dauŋ tu iŋ-ŋga e aner licwalô pacndê. Ma gêŋ lêtôm-ŋga bu kôm ḥamalac daŋ peŋ sip sac ḥalôm, dec aö oc atac ḥandê pi gêŋ dinaŋ.

³⁰ Aö gatec bu wapo dauŋ sa, magoc aö bu wakôm, dec wasôm yom pi gêŋ naŋ tôt asê bu aö ḥgac licwalô mba-ŋga. ³¹ Anötö kêyalê bu aö kasau dom. Iŋ Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu tampiŋ iŋ tôm bêc hoŋ.

* **11:24** Lau Israel-ŋga si yomsu daŋ (Diut 25:3) sôm bu sêhi ḥamalac giso ḥa-po sêhôc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinaŋ lau bata Israel-ŋga bu sêmatôc ḥamalac daŋ, naŋ sêhi iŋ tidim 39 bu sêngili yomsu dau ḥadôhôŋ dom.

³² Têŋ ndoc aö gambo malac Damaskas, naŋ gôlinjwaga naŋ yob malac dau mbo Kiŋ Aretus ñapu, naŋ gic atu iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêyob gatam malac-ŋga hoŋ tu sêkôc aö dôŋ-ŋga.

³³ Magoc mba. Asidôwai sêkêŋ aö gasip sambec sö daŋ, ma sêŋwhaj aö gasip yêc gatam atu daŋ yêc malac dau ɿatunjbôm ɿadômbwê-ŋga ma galhö ga.

12

Pol gêlic undambê ɿagatu

¹ Mêtê dapo dauŋ waẽŋ sa-ŋga oc kêŋ ɿayham daŋ têŋ yac dom. Magoc aneŋ ɿalôm kac aö, dec oc wapo dauŋ sa ma wandic têku yom, ma wasôm yom pi gêŋ ɿagatu, ma pi gêŋ ɿatô naŋ Pômdau hoc asê têŋ aö. ²⁻³ Aö kayalê ɿgac kêŋ whiŋ Kilisi-ŋga daŋ. Yala 14 gi su, Anötö kôc iŋ sa pi lôlôc solop têŋ iŋ yêc undambê gi. Anötö kôc iŋ ti ɿamlic sambuc me kôc iŋ gatu ɿambwa, aö gam gauc. Anötö tawasê kêyalê. ⁴ Ma Anötö tôc gameŋ †Paradais-ŋga têŋ iŋ. Iŋ ɿgô yom pi gêŋ atu-tu ɿatô naŋ iŋ gitôm dom bu w hê sa, ma Anötö gic yao iŋ bu sôm asê dom. ⁵ Aö oc wapo ɿamalac kainj dinaŋ waẽŋ sa, magoc aö bu wapo dauŋ sa, dec wasôm yom pi gêŋ tigen, naŋ bu watôc asê bu aö ɿgac licwalô mba. ⁶ Gêŋ ɿatô yêc bu wapo dauŋ sa pi-ŋga, ma aö bu wakôm, dec oc watôm ɿgac gauc mbasi-ŋga dom. Nahu bu aneŋ yom iŋ yomandô. Magoc aö watoc dauŋ sa pi gêŋ dinaŋ dom. Lau bu sêmpinj aö tu lêŋ naŋ sêlic aö gasa-ŋga, ma tu yom ɿandô naŋ gahoc asê-ŋga, dec oc solop.

Anötö kêmwasinj lau licwalô mba, bu tôc iŋ ndê ɳaclai asê

⁷ Yomandô Anötö tôc gêŋ atu têŋ aö. Magoc iŋ tec bu aö wapo daunj sa pi gêŋ dau. Tu dinaŋ-ŋga iŋ kêŋ ɳasawa têŋ Sadaŋ bu êŋkiŋ iŋ ndê aŋela daŋ bu êŋgwiniŋ aö ɳa gêŋ wapac ɳamlic-ŋga daŋ. Gêŋ dau kêŋ ɳandê têŋ aö gitôm gêŋ ɳakwa kuŋ aö. ⁸ Aö gateŋ mbec ɳanga têŋ Pômdau ma gandac iŋ tidim tö bu kôc gêŋ wapac dau su yêc aö. ⁹ Magoc iŋ sôm têŋ aö bu, “Mba. Aneŋ mwasinj gitôm bu puc am dôŋ ma hôc ɳawapac dinaj. Bu aö oc wamwasinj lau licwalô mba, bu watôc aneŋ ɳaclai asê.” Tu dinaŋ-ŋga aö Pol oc wapo daunj sa tu ɳawapac bocke naŋ kêgwinij aö e kôm aö licwalô mba. ɻalêŋ dinaŋ aö oc taŋkwê Kilisi bu kêŋ iŋ ndê ɳaclai tu nem aö sa-ŋga. ¹⁰ Tu dinaŋ-ŋga aö bu wambo licwalô mba, me lau bu sêpu aö ma sêkêŋ kisa aö, aö bu wapônda daunj, me aö bu wahôc ɳawapac tidaū-tidaū tu Kilisi-ŋga, dec wahôc ti atac ɳayham. Bu têŋ ndoc aö kasahê licwalô tôm dom, naŋ taŋkwê Kilisi ndê ɳaclai bu puc aö dôŋ ma walhac ɳaŋga.

Pol tac whiŋ lau Korin-ŋga

¹¹ Aö galic daunj gitôm ɳgac ɳambwa-ŋga daŋ, magoc aposel tasaŋ naŋ mac atoc ɳac sa, naŋ si asa hôc gêlêc aö su? Oc tôm bu mac apo aö waêŋ sa, magoc mba. Mac akôm dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö kakuc lau gauc mbasi-ŋga si lêŋ ma gapo daunj sa têŋ mac. ¹² Têŋ têm aö gambo gawhiŋ mac, naŋ aö gakôm gêŋ naŋ aposel ɳandô sic waê bu sêkôm. Aö gakôm gêŋ dalô, gêŋ atu-tu

ma gêj ti naclai atu daêsam. ¹³ Bocdinaŋ mac gauc gêm bu aö gakôm gêj sake têj gôlôwac dabuŋ ɻatô, naŋ gakôm têj mac dom? Mboe mac alic aö sac bu gandac mac bu akêj gêj tu anem aö sa-ŋga dom, a? Bu bocdinaŋ, dec watenj mac bu asuc anej sac kwi.

¹⁴ Kwahic dec aö kamasaŋ dauŋ bu wandic mac kësi tidim tö-ŋga. Magoc aö waloc tu bu wakôc mac nem gêj dan-ŋga dom. Bu gêj naŋ aö tac whinj, naŋ mac nem wapa ti mone dom, magoc mac daôm. Y omandô. Aö bu wakêj wapac mac dom, bu aö gatôm mac damam, ma solop dom bu balêkoc sêkêj gêj tu sêlôm damba ti dindai-ŋga. Damba ti dindai bu sêkêj gêj tu sêlôm si balêkoc-ŋga, dec oc solop. ¹⁵ Bocdinaŋ aö galic ɻayham bu wakêj neŋ gêj hoŋ tu wanem mac sa-ŋga, e wakêj dauŋ sambuc tu mac-ŋga whinj. ɻalêj dinaŋ aö bu watôc asê bu aö atac whinj mac ndu andô, ma mac bu atac whinj aö gwalec, oc ɻayham me mba? ¹⁶ Mac bu atac whinj aö me atac whinj aö dom, magoc mac anyalê su bu aö gakêj ɻawapac danj têj mac dom. Magoc mboe lau naŋ sêkêj kisa aö, naŋ oc sêsôm bu aö kasalê lêj bu waŋsau mac ma malô wakôc mac nem gêj ɻatô-ŋga. ¹⁷ Mac gauc gêm bu aö kakiŋ anej lau ɻatô sêtêj mac sêloc, bu sêŋgaho mac nem gêj ɻatô su tu aön-ŋga, a? ¹⁸ Aö gandac Taitus bu têj mac loc, ma kakiŋ yac neŋ asidôwa danj whinj inj. Ma Taitus kôc mac nem gêj bocke, a? Mba andô. Alu akôc gauc tigeŋ ma asa lêj tigeŋ, naŋ akôm gwelenj ɻaoli mbasi-ŋga.

Pol gêm lau Korin-ŋga

¹⁹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom hoj dinaj tu bu alhac dauŋ ahuc, a? Mba. Yac akêj whiŋ Kilisi, ma asôm mba yom hoj yêc awê têŋ mac yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ma gêŋ hoj naŋ yac akôm, naŋ akôm tu bu apuc yac mba lau atac whiŋ-ŋga mac dôŋ alhac ŋaŋga-ŋga. ²⁰ Aö gatög dauŋ bu mboe aö waloc ma watap sa bu mac nem la u ŋatô sêsap mêtê sac dôŋ sêmbo. Bocke? Mac nem lau ŋatô sêsôm dau, me sem lêmuj dau, a? Lau ŋatô atac ŋandê têŋ dau, sêwhê dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec gameŋ, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aö bu waloc ma walic bu mac nem lau ŋatô sêŋkuc lêŋ naŋ aö atac whiŋ dom, dec aö oc waŋkuc lêŋ matôc-ŋga naŋ mac oc atac whiŋ dom. ²¹ Muŋ-ŋga, mac nem lau daësam sêkôm mêtê mockain-ŋga ti atac ŋagalac-ŋga tidau-tidau. Aö gasôm têŋ ŋac bu sênenem dau kwi ma sêhu lêŋ sac dinaj sin. Kwahic dec aö gatög dauŋ bu mboe aö wambu waloc, ma walic bu ŋac sêsap lêŋ dinaj dôŋ ŋapanj sêmbo. Bu bocdinaj, dec mêtê sac dau oc kêŋ wapac aö, ma aneŋ Anötö oc kêŋ aö mayanj dauŋ atu tu mac-ŋga.

13

Pol oc kêŋ gêli lau naŋ sêkôm sac, naŋ dom

¹ Nasawa sauŋ aö oc wandic mac kêsi tidim tö-ŋga. Ma aö bu wamatôc mac nem lau ŋatô, dec aö oc waŋkuc ŋagôliŋ solop tamatôc lau giso-ŋga, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Namalac tigeñ bu êñgôlin yom pi ñgac danj,
 dec oc tôm dom bu dakôc inj ndê yom sa.
 Namalac lu me tö bu sépuc yom dau dôñ,
 dec dalic bu yomandô. [Diut 19:15]

2 Têñ ndoc aö gac mac kësi tidim lu-ñga, nañ
 gasôm têñ lau nañ sêkôm mêtê sac bu sêhu siñ.
 Ma aö gakêñ puc mac bu têñ ndoc aö bu wambu
 waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lêñ dinaj
 dôñ ñapanj sêmbo, dec oc wakêñ matôc ñanja
 têñ ñac, ma têñ lau ñatô nañ sêkôm sac, nañ
 bocdinañ. Kwahic dec aö gambo ahê, magoc
 ndoc këpiñ bu wambu waloc, dec wakêñ puc
 mac pi gêñ tigeñ dinaj tiyham. 3 Mac nem lau
 ñatô sêndac aö bu w atôc gêñ danj têñ mac, nañ
 oc whê sa bu aö gasôm yom gam Kilisi añgô.
 Bocdinañ ayob daõm ñapep, bu aö oc wamatôc
 lau sêkôm mêtê sac-ñga hoñ ti ñanja. Kilisi dau
 bu mbo whiñ mac, dec oc këñ gêli mac dom,
 inj oc kôm mêtê ñanja kaiñ tigeñ. 4 Yomandô.
 Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ñgac licwalô
 mba. Magoc Anötö ndê ñaclai uñ inj sa ma këñ inj
 mbo tali ñapanj. Ma yac lau nañ mba akêñ whiñ
 piñ yac dôñ am damiñ Kilisi, nañ lau licwalô
 mbasi bocdinañ. Magoc Anötö ndê ñaclai këñ
 yac ambo tanli awhiñ inj, tu bu anem akinj mac-
 ñga.

Pol gêm lau Korin-ñga tiyham

5-6 Mac bu andac batam yac bu aposel ñandô
 me mba, dec atôc gwaniñ daõm nem lêñ. Mac
 añyalê su bu ñamalac nañ këñ whiñ dom, nañ
 Kilisi mbo inj ndê ñalôm dom. Bocdinañ mac bu
 alic bu mac akêñ whiñ ambo, ma Yisu Kilisi mbo

nem ɳalôm, dec aŋyalê bu yac mba gweleŋ ɳaŋandô dinaj, ma whê yac sa bu aposel ɳandô.

⁷ Yac atenj mbec têŋ Anötö bu puc mac dôŋ ma akôm sac daŋ dom. Yac atac whinj bu mac asa lêŋ gitêŋ, tu bu mac nem lêŋ tôc asê bu yac aposel ɳandô lec dom. Mba. Lau ɳatô bu gauc nem bu yac aposel tasaj, naŋ iŋ gêŋ ɳambwa. Yac mba mbec dinaj ɳa-ɳahu andô, naŋ yac atac whinj bu Anötö puc mac dôŋ bu aŋkuc lêŋ gitêŋ eŋ. ⁸ Lau bu sêsap lêŋ yom ɳandô-ɳga dôŋ, dec oc tôm dom bu yac akôm gêŋ ti ɳaclai tu amatôc ɳac-ɳga. Magoc lau naŋ sêŋkuc lêŋ yom ɳandô-ɳga dom, naŋ yac akôm gêŋ ti ɳaclai tu bu amatôc ɳac-ɳga e sêhu si giso siŋ. ⁹ Bocdinaŋ mac bu alhac ɳanya ma asap yom ɳandô dôŋ, dec oc tôm dom bu yac atôc mba ɳaclai têŋ mac, magoc yac oc atac ɳayham atu tu mac nem lêŋ ɳayham-ɳga. Ma yac atenj mbec bu mac lau akêŋ whinj-ɳga asa nem lêŋ hoŋ ɳapep eŋ.

¹⁰ Aö gato yom hoŋ dinaj bu wakêŋ puc mac bu ahu nem mêtê s ac hoŋ siŋ muŋ, bu têŋ ndoc aö bu wahôc asê, naŋ gatec bu wamatôc mac ɳaŋaclai naŋ Pômdau kêŋ têŋ aö. Bu iŋ kêyaliŋ aö sa ma kêŋ ɳaclai têŋ aö bu wapuc mac dôŋ, ma tu bu wanġwininj mac-ɳga dom.

Pol ndê yom ɳambu-ɳga

¹¹ O asidôwai, aö bu wandic bata bapia dindec, dec bu wakôm neŋ acsalô têŋ mac hoŋ. Aŋsahê ɳanya bu andic dabiŋ nem lêŋ akêŋ whinj-ɳga hoŋ tisolop. Aneŋ yom hoŋ dindec puc mac dôŋ. Akêŋ nem gauc ti ɳalôm pitigen, ma ambo awhiŋ daôm ti yom malô. Akôm bocdinaŋ, ma Anötö,

naŋ Atac Whiŋ ti Yom Malô Ɂadau, naŋ oc mbo whiŋ mac.

¹² Akam daôm aŋkuc gôlôwac dabuŋ si lêŋ.

¹³ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ naŋ sêmbo gameŋ Masedonia-ŋga dindec, naŋ sêkôm si acsalô ŋayham têŋ mac. ¹⁴ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiŋ ti Anötö ndê atac whiŋ puc mac dôŋ, ma Ɂalau Dabuŋ piŋ mac hoŋ dôŋ ŋapaŋ.

**Anötö ndê Yom Léñsêm Wakuc
Bugawac: Anötö ndê Yom Léñsêm Wakuc New
Testament**

copyright © 2013 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bugawac

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

1dcc5a6c-3c1e-54e8-aa77-af18a3782048